

Forskningsrådet för
hälsa, arbetsliv och välfärd

Bilaga 7: Topp 10 forskningsfrågor inklusive underliggande frågor

Fråga nr	Forskningsfråga	Underliggande frågor
104.	Hur kan socialtjänsten arbeta med implementering, utmönstring och införande av forskning?	<ul style="list-style-type: none">• Vilken effekt har olika metoder att sprida information från ledning till verksamhet gällande nya metoder/arbetssätt?• Vad är viktigt för att överföra teoretisk kunskap till praktisk användning?• Vilken effekt har olika metoder att föra över information från verksamheten till ledning gällande nya metoder/arbetssätt?• Vilken effekt har implementering av digitala verktyg?• Vilken effekt har implementering av evidensbaserad praktik?• Hur påverkar olika värderingar vid implementering av kunskapsbaserade metoder?
33.	Vilka metoder kan användas för uppföljning av insatser?	<ul style="list-style-type: none">• Utveckla metod för att mäta att insats, uppföljning av behov och effekter samt socialtjänstens resultat• Vad mäter socialtjänsten idag i sina uppföljningar?• Är det som mäts idag relevant och validerat utifrån olika utfall?
16.	Hur kan brukares och anhörigas delaktighet utvecklas inom socialtjänsten för att förbättra situationen för brukare/klienten och socialtjänstens arbetssätt?	<ul style="list-style-type: none">• Hur involveras äldre i de insatser som ges till dem?• Hur kan brukar/klientinvolvering ske i socialtjänstens organisation?• Vilken betydelse har delaktighet från barn, unga och föräldrar i utveckling av samverkan?• Vilka upplevelser har klient/brukare av delaktighet?• Hur kan insatser utformas så att anhörigas omsorgsansvar inte blir för stora?

Fråga nr	Forskningsfråga	Underliggande frågor
19.	Vilka är effekterna samt upplevelser gällande digitalisering inom socialtjänsten?	<ul style="list-style-type: none"> • Hur kan dessa insatser utformas så att ansvaret blir mer jämställt mellan könen? • Vilka effekter har teknikstöd och digitalisering på behandling/service och hur upplevs dessa av brukarna/klienterna? • Vilken är effekten av digitala medarbetare? • Vilken effekt har digitalisering och automatisering inom socialtjänsten? • Vilken effekt har digitala tjänster som sökande själv kan göra på webben? • Vilken välfärdsteknik har socialtjänsten/brukarna/klienterna behov av, vilken effekt har välfärdsteknik? • Vilka IT-system är effektiva gällande dokumentation- och handläggning? Hur påverkar IT-systemen effektiviteten för dokumentation och handläggning? • Kan digitala verktyg användas för att renodla uppgifter och uppdrag för olika befattningar inom socialtjänsten (ex digitala verktyg för undersköterskor)? • Vilka är effekterna av, och implementering, av digitalisering i bedömningsprocessen? Ex artificial intelligence (AI), röststyrd dokumentation, ansökningar, anmälningar. • Vilka förutsättningar behövs och hur kan dessa skapas för införandet av digitalisering/välfärds-teknik? (tidigare forskningsfråga nr 18) • Hur påverkas rättssäkerheten av digitalisering i handläggningen? (tidigare forskningsfråga nr 20)
85.	Vilka effekter har idéburen välfärd?	
133.	Vilka effekter har tidiga insatser (universella)?	<ul style="list-style-type: none"> • Har tidiga insatser effekter för att bromsa/minska behovet av socialtjänstens mer intensiva insatser? • Vilka effekter har tidiga insatser över längre tid (minskar insatserna senare i livet)? • Hur kan samhällets resurser samverka för att skapa förutsättningar till förebyggande insatser? Tex genom ett pilotprojekt för samverkan med gemensam budget (tidigare forskningsfråga nr 3) • Hur kan bostadsplanering ske för att förhindra segregering och möjliggöra bostad för alla? (tidigare fråga 67). Underliggande frågor: Vad betyder bostadspolitiken för bostadsbyggande och boende i allmänhet samt för personer som inte har tillgång till ordinarie bostadsmarknad? Hur kan bostadsplanering lokalt och nationellt samspela? Vilka effekter har tillfälliga boendelösningar på bostadsbrist? Hur kan boendesociala frågor hanteras i samhällsplaneringen och vilka blir effekterna?
<p><u>Insatser som nämnts:</u></p>		

Fråga nr	Forskningsfråga	Underliggande frågor
		Ungdomsmottagningarnas arbete, familjecentralsarbete <u>Målgrupper som lyfts fram:</u> Personer beroende av försörjningsstöd, familjesystem med missbruk, barn som far illa, barn med avvikande beteende och behov, äldreomsorgen, familjer, missbruk, psykisk ohälsa bland äldre, samverkansmodell tidiga insatser för Samverkan, Utveckling, Kunskap (SUF)-familjer
8.	Vilka är framgångsfaktorer och hinder för effektiv och fungerande samverkan?	<ul style="list-style-type: none"> • Hur påverkar lagstiftning och sekretess möjlighet till samverkan? (tidigare forskningsfråga nr 4). Ex Socialtjänsten kan inte kalla barn- och ungdomspsykiatri (BUP) på möte om klienten/brukaren inte redan är aktuell på BUP. Socialtjänsten kan inte heller remittera till BUP då socialtjänsten inte bedriver hälso- och sjukvård. • Hur finna en samverkan där skilda lagstiftningar kolliderar med sina tystnadsplikter? (tidigare underliggande fråga till forskningsfråga nr 4) • Vad behövs utöver lagstiftningen för att det ska bli verkstad? • Vad beror brist på samverkan på? • Vilka styrningsmedel är mest effektiva för samverkan mellan de stora aktörerna (skola, hälso- och sjukvård osv)? • Vilken betydelse har ledningen för samverkan mellan socialtjänst och andra organisationer? • Vilken betydelse har organiseringens för samverkan? • Ger det bättre resultat om man tillhör samma organisation/förvaltning även om det påverkar storleken på organisationen? Blir det bättre effekt med integrerad (under samma tak) stöd och behandling eller vilka komponenter har avgörande betydelse? • Hur kan socialtjänsten ur ett organisationsperspektiv arbeta kring helhetsperspektiv i de olika verksamheterna?
42.	För vilka problem/ behov saknar socialtjänsten insatser?	<ul style="list-style-type: none"> • Hur kan insatser anpassas efter specifika behov? • Hur kan kunskap om ex stödbehov, problematik och funktionsnedsättning vägleda i behandling? • Hur kan kommunikationen anpassas efter kommunikationsprofil hos individen? • Har det betydelse för insatsers resultat samt upplevelse av insatser om det avsätts mer tid för dialog med personen och dess anhöriga för att utforma insatserna? • Hur anpassa insatser utifrån individens behov? <u>Målgrupper som lyfts fram:</u>

Fråga nr	Forskningsfråga	Underliggande frågor
21.	Vilka effekter har befintliga och nya behandlingsmetoder/insatser för att behandla klienters/brukares behov/problem?	<p>Personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, barn, intellektuell funktionsnedsättning, språkstörning, autism</p> <ul style="list-style-type: none"> • Effekter av insatser på kort och lång sikt? • Vilka verkningsfulla behandlingskomponenter återfinns i olika behandlingsmetoder? (tidigare forskningsfråga nr 29). Underliggande frågor: Vilka gemensamma framgångsfaktorer finns för effektiv behandling? Vilka är "common factors" i behandling och hur effektiva är det enskilt och tillsammans? • Vilka metoder är effektiva i en svensk kontext? • Vilka metoder inom öppenvården är effektiva (ex för missbruksproblematik, ätstörningar och självskadebeteenden)? • Vilka är effekterna av öppenvårdsinsatser jämfört med placering? (tidigare forskningsfråga nr 35) • Effekter av insatser för personer som mist någon på grund av suicid? • Hur ser tidsaspekten ut för personer med svår beroendeproblematik? Blir personer färdigbehandlade inom tre månader eller krävs en längre tids behandling och stöd för en hållbar rehabilitering? • Effekter av insatser som ges i kris? • Effekter av alternativa behandlingsmetoder? • Effekter av icke-manualbaserade metoder? • Kan "Bostad först" vare effektiv för andra målgrupper än de som har missbruk och lever i hemlöshet? • Hur kan stöd- och serviceinsatser förbättras? • Vilka typer av insatser vill klienterna/brukarna ha? • Vilka aktiviteter kan bedömas vara evidensbaserade? • Hälsoekonomiska effekter av att en huvudman gör en insats som en annan har nytta av? Hindren för att genomföra detta? • Vad har arbetsmarknadsåtgärder i kommunal regi kopplat till Arbetsförmedlingen och deras arbete för effekter? • Studera skillnader i effekter gällande de insatser som föreslås av de insatser som finns internt i organisationen och de insatser som formas och resurssätts utifrån den enskildes behov tillsammans med den enskilde. • Hur ofta ges de olika insatstyperna? • Har insatsen kontaktpersonen enligt LSS minskat de senaste åren?

Fråga nr	Forskningsfråga	Underliggande frågor
		<ul style="list-style-type: none"> • Vad betyder frivillighet för att ta emot insatsen kontaktperson? • Vilka är personerna som är lekmanakontaktpersoner? Behöver de stöd i sitt uppdrag? • Vilka är effekterna av att barn blir tvingade till umgänge eller att delta i insatser med en förälder som utsatt dem för övergrepp? <p><u>Exempel på insatser/metoder:</u> Insatser för att öka förvärvsarbete och minska försörjningsstöd, familjebehandling, samarbetsamtal inom familjerätten, missbruksbehandling för ungdomar och unga vuxna (exempelvis boendestöd), anknytningsbehandling för dysfunktionella familjer, nätverksorienterade behandlingsmetoder, kontaktfamilj/kontaktperson, lågeffektivt bemötande, samtalskontakter för att bearbeta barn upplevelser av övergrepp, boendestödsinsatser, stöd- och serviceinsatser, rådgivning, hjälpmedel och teknik, syn- och hörselinstruktörer, pedagogiska insatser inom socialtjänsten, kvalificerad kontaktperson jämfört med lekmanakontaktperson, insatser till en hel familj när övergrepp skett inom familjen</p> <p><u>Exempel på målgrupper:</u> Personer med risk för suicid, personer med funktionsnedsättning, personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar samt deras anhöriga, föräldrar till barn som använder våld i uppfostrande syfte, personer med samsjuklighet, barn och unga generellt, barn och unga med beteendeproblem, föräldrar med bristande omsorgsförmåga, personer med svår beroendeproblematik, personer som utsätts för hedersrelaterat våld, unga med multiproblematik, unga med hedersproblematik där ungdomen själv lämnar familjen utan att hot förekommer, eller där ungdomen blir förskjuten, föräldrar vars barn varit utsatta för övergrepp, våldsamma män, HBTQ-personer (exempelvis för HBTQ-personer som utsätts för våld i nära relationer), nyanlända/asylsökande hbtq-personer, LSS, multisyjuka, äldre teckenspråkiga döva, barn och unga som utsätts för övergrepp</p>
110.	Hur tillförlitliga är standardiserade bedömningsmetoder när det gäller att bedöma klienters/brukares och/eller närståendes behov?	<ul style="list-style-type: none"> • Effekter av anpassningar av utredningsmetoder (tex förkortade varianter)? • Utveckling av nya bedömningsmetoder <p><u>Bedömningsmetoder/arbetssätt som nämnts:</u> Individens behov i centrum (IBIC) för bedömning av behov inklusive bristande föräldraförmåga samt behov för olika åldrar, Klassifikation av vårdåtgärder (KVÅ)</p>

Fråga nr	Forskningsfråga	Underliggande frågor
		<p><u>Målgrupper som lyfts fram:</u> Barn och unga med utåtagerande beteende, unga vuxna med eller i risk för (återfall) i kriminalitet, personer med multiproblematik, t.ex. autismspektrumtillstånd och psykiatriska diagnoser, hedersrelaterat våld, personer som försökt ta sitt liv, barn som berättat om sexuella övergrepp, dövblinda, personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, anhöriga till brukare med alkoholproblem, barn som bevittnat våld, våld i nära relationer, familjehem, barn för placering i familjehem, ekonomiskt bistånd</p>